

Dnr 722/15
Ert Dnr KU2015/02515/KL
Datum 2016-03-15

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

YTTRANDE ÖVER UTREDNINGEN ”NY MUSEIPOLITIK”, SOU 2015:89

INLEDNING

Västerbottens museum anser att utredningen ”Ny museipolitik”, med utgångspunkt från direktivet den 30 januari 2014 genomfört en bra översyn av de statliga museernas framväxt och uppdrag. Utredningen har vidare belyst behovet att stärka museisektorn.

Västerbottens museum konstaterar dock att det är en brist att utredningens tilläggsdirektiv, antaget den 12 februari 2015, inte även omfattat läns museerna. Läns museerna och deras verksamhet och samlingar utgör en resurs i regionerna/länen. Uppdraget borde därför också ha belyst hur centrala museer och läns museer kan samordnas och samverka.

Utredningen har dessutom alltför mycket fokus på museernas publika uppdrag vilket innebär att viktiga museala kärnområden såsom samlingar, forskning/kunskapsuppbyggnad, samtidsdokumentation och kulturmiljöarbete i det närmaste inte berörs.

Läns museerna har sedan 1920-talet anhållit statliga anslag för att bedriva regional museiverksamhet vilket torde ses som att läns museerna omfattas av en statlig museipolitik.

Västerbottens museums synpunkter

Ny museipolitik

Västerbottens museum stödjer utredningens bedömning av vad en ny inriktning för den statliga museipolitiken bör innehålla.

Museilag

Västerbottens museum ställer sig bakom utredningens förslag till införande av en museilag i Sverige.

Vi önskar dock att följande synpunkter beaktas:

§ 2 Den i utredningen föreslagna definitionen av ett museum bör bytas ut och följa ICOMs definition av ett museum där det centrala är samlingar och utbildad personal med därtill hörande förmedlingsuppdrag enligt följande: "Ett museum är en permanent institution utan vinstintresse som tjänar samhället och dess utveckling, som är öppen för allmänheten, som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut – i studiesyfte, för utbildning och förnöjelse materiella och immateriella vittnesbörd om människan och hennes omvärld."

§ 4 I denna paragraf bör även regionerna läggas till som museihuvudmän.

§ 5 Västerbottens museum anser att den av utredningen föreslagna formuleringen i denna paragraf är för vag i förhållande till den beskrivande texten under avsnittet 10.3.3. Bland annat betonas där att museerna ska stå fria från hindrande åtgärder som, av ideologiska skäl eller andra skäl, syftar till att inskränka verksamheten. Vidare är ett centralt syfte med den föreslagna museilagen att uttrycka museernas fria ställning till den politiska beslutsnivån vad gäller vilken typ av information som ska förmedlas i verksamheten. Där betonas även att det står museerna fritt att utforma verksamheten och att avgöra vilka perspektiv och tolkningar som ska presenteras för publiken. Något av detta bör läggas till under § 5.

§ 13 Västerbottens museum anser att denna paragraf bör formuleras om. Utredningen föreslår att museilagen skall avse hela det allmänna museiväsendet. Med den utgångspunkten verkar museerna inom sina respektive områden kommunalt, regionalt och nationellt och formuleringen bör därför skrivas om på ett mer neutralt sätt.

Aktiv samlingsförvaltning

Västerbottens museum ställer sig positivt till utredningens förslag till aktivare förvaltning av museisamlingar. Vi håller med om att en av

framtidens viktigaste museifrågor är att öka och bredda användningen av museernas samlingar.

De statliga museernas regler som begränsar avyttring av föremål gäller generellt inte för läns museerna. De har idag ett större mandat att hantera samlingar utifrån det rådande regelverket ICOMs etiska regler. En aktivare samlingsförvaltning på central nivå kan bidra till en mer omfattande problematisering av samlingarna i hela landet.

Avseende fyndfördelat material krävs en mer omfattande översyn än den som utredningen beskriver. För många läns museer innebär fyndfördelningen idag stora ekonomiska åtaganden i kostnader för samlingsförvaltning och förmedling. För mer kvalitativ kunskapsuppbyggnad och därmed även förmedling krävs att läns museerna har ett samlat grepp över hela kedjan från arkeologisk undersökning, förvaltning av arkeologiskt material till förmedling, vilket idag inte är fallet i fråga om fyndfördelat material. Västerbottens museum föreslår en särskild utredning för att finna en lösning på detta problem.

Ny myndighet för museer och utställningar

Västerbottens museum instämmer i utredningens analys av den splittrade organisationsstruktur som idag råder inom museisektorn och att det inte finns någon tydlig motpart för dialog på nationell nivå.

Däremot ställer sig Västerbottens museum tveksam till att inrätta en ny myndighet för museifrågor i den tappning som utredningen föreslår. Myndigheten blir i vår mening alltför liten och riskerar därmed att bli uddlös och svag i förhållande till övriga sektorer i samhället. De uppdrag som myndigheten föreslås få är dessutom bara en del av de behov som sektorn har, såsom behov av omvärldsanalys, utveckling, stöd i digitala frågor, juridiskt stöd, teknikutveckling, kommunikation, säkerhetsfrågor mm.

I läns museernas regionala uppdrag ingår ett omfattande arbete med kulturmiljöfrågor och detta bör också ingå i en eventuell myndighet för museer.

Västerbottens museum föreslår därför en ny och mer omfattande utredning av utformningen av en särskild myndighet. I en sådan borde behoven för sektorn kartläggas och befintliga institutioners uppdrag kopplat till museerna analyseras. Detta bör sedan resultera i en kraftfullare organisation för museiväsendet som mer offensivt bidrar till museernas utveckling på lång sikt.

Kvalitetssäkring genom kollegial granskning

Västerbottens museum ställer sig positivt till utredningens förslag till kollegial granskning för kvalitetssäkring av museer.

Nytt statsbidrag till samverkansprojekt i museisektorn

Västerbottens museum ställer sig försiktigt positivt till utredningens förslag om ett nytt statsbidrag. Det är bra med nya möjligheter till samverkan för museisektorn.

Västerbottens museum befarar dock att ett nytt riktat bidrag till museisektorn, som ju i utredningens förslag dessutom är begränsad till utställningar och publik verksamhet, försvårar museernas möjligheter att nyttja de regionala utvecklingsbidrag som idag beviljas av Kulturrådet. Utvecklingsbidraget är idag ett mycket viktigt stimulansmedel för utveckling inom flera områden för läns museerna.

För Västerbottens museum

Anders Lidström
ORDFÖRANDE

Ulrica Grubbström
LÄNSMUSEICHEF